

Uchwała Nr LV/401/2023

Rady Gminy Nowy Żmigród

z dnia 22 marca 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023- 2025
dla Gminy Nowy Żmigród**

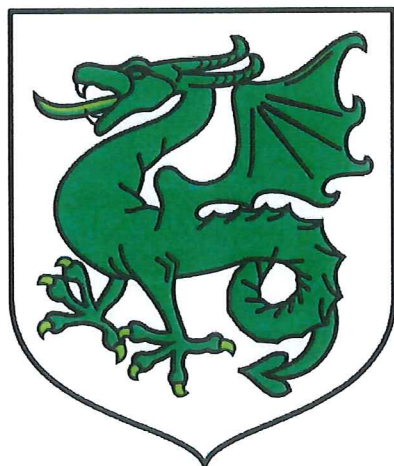
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.)

**Rada Gminy Nowy Żmigród
uchwala co następuje:**

- § 1.** Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023- 2025 dla Gminy Nowy Żmigród stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.** Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nowy Żmigród.
- § 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Henryk Strzelec
Henryk Strzelec

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA
LATA 2023 – 2025
DLA GMINY NOWY ŻMIGRÓD**

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU	5
I.1) DEMOGRAFIA NA TERENIE GMINY	5
I.2) DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	6
II. ANALIZA SWOT	12
III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE	14
IV. ADRESACI PROGRAMU	15
V. CELE, DZIAŁANIA, REALIZATORZY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	15
VI. MONITORING PROGRAMU	18
PODSUMOWANIE	19

WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dla Gminy Nowy Żmigród powstał w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w myśl którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Program służy wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program koresponduje z zapisem w preambule wyżej wskazanej ustawy:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Rodzina stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko opiekuńczo wychowawcze dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Przemiany gospodarczo – kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały znaczny wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego. Pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym takie jak: choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi starych, migracja oraz lokalnym: ubóstwo, bezrobocie czy niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje rodzinne współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej dzieci i rodzin wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania instytucji w przezwyciężaniu swoich dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale również na problemach jego rodziny.

Niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, rozpad rodziny powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają zewnętrznej ingerencji sił i środków społecznych. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy pamiętać, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wszelkie działania powinny odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej

aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, z zachowaniem zasady pomocniczości. Chodzi tutaj o wspólny wysiłek każdej ze stron zarówno członków rodzin jak i pracowników instytucji pomocy społecznej zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystent rodziny mają za zadanie wspieranie i pomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się winny nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, przy zachowaniu zasad wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.

Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny a także by móc je kompleksowo wspierać należy opracować gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Nowy Żmigród na lata 2023-2025. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin.

Zapisy Programu spójne są z aktami ustawodawstwa krajowego jak i lokalnego, takimi jak:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 4) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 6) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 8) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
- 9) Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- 10) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- 11) Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Nowy Żmigród na lata 2021-2027,
- 12) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU.

I.1) Demografia na terenie Gminy

Gminę Nowy Żmigród, wg stanu na dzień 31.12.2022r. zamieszkiwało 8 999 mieszkańców, z czego 4 502 stanowią kobiety, a 4 497 mężczyźni. W latach 2020-2022 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 166 osób. Wpływ na spadek liczby mieszkańców ma niewątpliwie ujemny przyrost naturalny.

Tabela nr 1. Dynamika zmian liczby ludności Gminy Nowy Żmigród w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Liczba urodzeń	78	74	66
Liczba zgonów	123	125	81
Przyrost naturalny	-45	-51	-15

Źródło danych: UG Nowy Żmigród, ewidencja ludności

Jak wynika z powyższego zestawienia, w badanym okresie, przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Nowy Żmigród ujemny w badanym okresie i na koniec 2022 r. wynosił – 15. Na spadek liczby mieszkańców wpływ ma również ujemne saldo migracji. Zgodnie z danymi GUS (stan na dzień 31.12.2021 r.) na terenie gminy saldo wynosiło -12.

Tabela nr 2. Struktura wiekowa ludności gminy Nowy Żmigród na przełomie lat 2020-2022

Wiek i płeć mieszkańców	Liczba osób w latach		
	2020	2021	2022
Ogółem	9165	9095	8999
1-17 K	803	795	788
1-17 M	820	841	806
18-60K	2630	2590	2529
18-65 M	3185	3136	3076
Powyżej 60 K	1139	1147	1185
Powyżej 65 M	588	586	615

Źródło danych: UG Nowy Żmigród, ewidencja ludności

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022, liczba ludności gminy Nowy Żmigród wyniosła 8999 osób, z czego 50,03 % stanowiły kobiety, a 49,97 % mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi ok. 8% ludności powiatu jasielskiego, ok. 0,4 % ludności województwa. Struktura ludności gminy w 2022 r. przedstawiała się następująco:

- osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 17,72%,
- osoby w wieku produkcyjnym 62,28%,
- osoby w wieku poprodukcyjnym 20%.

Niepokojącym zjawiskiem jest duży odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.

I.2) Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej GOPS.

Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie wg stanu na dzień 31 grudnia danego roku.

Tabela nr 3. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2020 - 2022

Rok	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej
2020	267	757	9165	8,25%
2021	230	626	9095	6,8%
2022	201	529	8999	5,87%

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Tabela nr 4. Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez GOPS w Nowym Żmigrodzie w latach 2020 - 2022

Powody udzielania pomocy	2020		2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	146	424	129	352	118	335
Bezdomność	2	2	3	3	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietności	34	195	29	164	22	119
Bezrobocie	119	392	108	356	93	287
Niepełnosprawność	79	199	87	220	77	190
Długotrwała lub ciężka choroba	161	370	132	300	112	237

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	11	44	13	45	10	39
Alkoholizm	11	20	16	35	14	30
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	2	5
Zdarzenie losowe	3	6	0	0	1	2
Sytuacja kryzysowa	16	58	24	88	15	49

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność. Z perspektywy programu szczególnie ważne są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. W roku 2022 z Programu w formie posiłków skorzystało 133 uczniów z 65 rodzin.

Tabela nr 5. Liczba rodzin i osób objętych pomocą w zakresie dożywiania w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020		2021		2022	
	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin	Liczba osób	Liczba rodzin
Liczba osób/rodzin, które uzyskały pomoc w zakresie dożywiania w formie posiłku	161	96	126	72	133	65
Liczba osób/ rodzin, które uzyskały pomoc w zakresie dożywiania w formie zasiłku celowego	451	172	423	162	263	112

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Kolejną formą wsparcia rodzin są świadczenia rodzinne. Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest między innymi od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim i cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej oraz spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Tabela nr 6. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2020	Liczba rodzin w 2021	Liczba rodzin w 2022
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	373	311	261
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	71	51	38
Świadczenie „Za życiem”	4	5	2
Świadczenie rodzicielskie	25	19	21
Fundusz alimentacyjny	22	23	18

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Z rodzin uprawnionych do pobierania świadczeń rodzinnych największą grupę stanowiły w 2022 r. pobierający zasiłki rodzinne na 2 dzieci, w dalszej kolejności na 1,3,4 i więcej. Istotne finansowe wsparcie dla rodziców, którzy z powodu swojej sytuacji zawodowej nie mogą skorzystać z zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego, stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia. Ze wsparcia w tej formie skorzystało z terenu gminy 21 rodzin w 2022 r.

Z analizy danych zawartych w tabeli nr 6 można wywnioskować, że na przestrzeni ostatnich dwóch lat liczba rodzin korzystających ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, które są wypłacane na podstawie przepisów „Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów” nieznacznie się zmniejszyła. W 2020 roku do tego rodzaju świadczeń uprawnionych było rodzin 22, w roku 2021 było 23 rodziny, natomiast w 2022 roku wypłacono świadczenia dla 18 rodzin.

Kolejną kategorią świadczonej rodzinom z dziećmi pomocy jest wsparcie dla uczniów w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym. Prawo do stypendium szkolnego posiada uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie, a w szczególności, gdy w rodzinie występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania lub inne okoliczności uzasadniające pomoc. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Tabela nr 7. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu gminy Nowy Żmigród w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2019/2020		Rok szkolny 2020/2021		Rok szkolny 2021/2022	
	Liczba rodzin	Liczba uprawnionych uczniów	Liczba rodzin	Liczba uprawnionych uczniów	Liczba rodzin	Liczba uprawnionych uczniów
Stypendium szkolne	76	133	61	108	45	77
Zasiłek szkolny	3	3	4	7	2	3
Razem	79	136	65	115	47	80

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Istotne wsparcie dla rodzin przeżywających problemy opiekuńczo – wychowawcze na terenie Gminy stanowi Asystent rodziny.

Tabela nr 8. Liczba rodzin i dzieci z terenu gminy Nowy Żmigród objętych pomocą asystenta rodziny w latach 2020-2022

Rok	Liczba rodzin objętych wsparciem	Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny
2020	7	23	14
2021	7	28	16
2022	8	34	19

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Przedszkole jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej i społecznej. Edukacja przedszkolna i szkolna w gminie Nowy Żmigród realizowana jest w placówkach publicznych w tym: 7 szkołach podstawowych oraz w 1 przedszkolu.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych placówkach oświatowych.

Tabela nr 9. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym

Nazwa placówki	Liczba dzieci		
	W roku szkolnym 2019/2020	W roku szkolnym 2020/2021	W roku szkolnym 2021/2022
Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie	113	121	125
Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Wyszyńskiego w Desznicy	4	5	7

Szkoła Podstawowa w Makowiskach	13	14	11
Szkoła Podstawowa w Łysej Górze	12	9	10
Szkoła Podstawowa w Kątach	15	14	18
Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Nienaszowie	21	14	12
Szkoła Podstawowa w Łęczynach	24	15	15
Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Żmigrodzie	10	12	16
Razem	212	204	214

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród na podstawie Raportu o stanie Gminy oraz danych przekazanych przez CUW

Problem przemocy dotyka również rodziny zamieszkujące na terenie gminy Nowy Żmigród niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych które mają na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy części rodzin w zakresie przewyższenia problemów, z jakimi przyszło się im zmierzyć.

Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego. Członkowie Zespołu, będąc równocześnie przedstawicielami: policji, oświaty, ochrony zdrowia, ośrodka pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na spotkaniach grup roboczych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

W gminie Nowy Żmigród podejmowane są interwencje w środowisku w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Zakres działania obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 10. Liczba formularzy „Niebieska Karta- A” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego przez poszczególne instytucje w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba formularzy „Niebieska Karta” przekazanych do Zespołu Interdyscyplinarnego – ogółem	20	28	24
W tym sporządzonych przez:			
- Policję	17	26	20
- pomoc społeczną	3	2	3

- służbę zdrowia	0	0	1
- oświatę	0	0	0
- GKRPA	0	0	0

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

W roku 2022 odbyło się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, powołano 17 grup roboczych.

Tabela nr 11. Liczba powołanych grup roboczych do pracy z rodzinami oraz liczba posiedzeń grup roboczych w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba powołanych grup roboczych	9	6	17
Liczba posiedzeń grup roboczych	18	25	32

Źródło danych: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Nowy Żmigród

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Na terenie Gminy działa Punkt Konsultacyjny, prowadzony przez psychologa, który udziela pomocy i wsparcia m.in. dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ofiar przemocy.

Tabela nr 12. Liczba osób, która skorzystała z pomocy Punktu Konsultacyjnego w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba osób	4	31	29

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny, zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Według analizy pracowników socjalnych bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w roku 2022 w 10 środowiskach, przy czym większość tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia GOPS jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i psychiczny, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Aktualnie z terenu gminy Nowy Żmigród w rodzinach zastępczych przebywa 4 dzieci.

Mając na uwadze rodzinę musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju, mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa, należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań jest możliwość uzyskania ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trojgiem dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do osiemnastego roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności na czas

jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, świadczonych przez instytucje oraz podmioty prywatne. Na terenie Gminy Nowy Żmigród realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie.

Tabela nr 13. Liczba rodzin i osób posiadających Kartę Dużej Rodziny w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020	2021	2022
Liczba rodzin	31	22	120
Liczba osób w rodzinach	154	110	607

Źródło danych: opracowanie własne GOPS Nowy Żmigród

Bardzo dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez Gminny Ośrodek Kultury. Szereg organizowanych zajęć, koncertów, spotkań z ciekawymi ludźmi daje możliwość wspólnego spędzania czasu zarówno z rówieśnikami, jak i z rodziną. Dostępna oferta zajęć uczy dzieci organizacji czasu wolnego oraz rozwija ich pasje i zainteresowania.

II. ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służąca do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?”, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”. Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela 14. Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe strony
1) Realizacja zapisów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Nowy Żmigród na lata 2021-2027, 2) Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, 3) Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny, 4) Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych, 5) Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży,	1) Ubóstwo, 2) Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie, 3) Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (terapeuta, psychiatra, mediator rodzinny) – dojazd do miasta powiatowego, 4) Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, 5) Brak pozytywnych wzorców osobowych

- 6) Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci (Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka),
- 7) Działalność świetlic szkolnych,
- 8) Działalność Punktu Konsultacyjnego,
- 9) Współpraca instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje, pozarządowe, służba zdrowia, oświata, parafie),
- 10) Oddziaływania profilaktyczne prowadzone przez placówki oświaty,
- 11) Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 12) Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny.

- w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela,
- 6) Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej,
- 7) Wyczuwana bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów,
- 8) Brak mieszkań socjalnych,
- 9) Brak placówek wsparcia dziennego,
- 10) Ograniczone środki finansowe na realizację programów pomocowych,
- 11) Niekorzystne prognozy demograficzne.

Szanse

Zagrożenia

- 1) Edukacja rodziców głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczej,
- 2) Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań,
- 3) Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym,
- 4) Możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników wspierających rodzinę,
- 5) Wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,
- 6) Powstanie Centrum Zdrowia Psychicznego,
- 7) Duży dostęp do informacji w zakresie opieki i wychowania dziecka (publikacje książkowe, artykuły, Internet).

- 1) Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów,
- 2) Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia”,
- 3) Wzrost kosztów utrzymania rodzin,
- 4) Rozpad związków (rozwoły separacje, wyjazdy za granicę),
- 5) Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności,
- 6) Wzrost dysfunkcyjnych zachowań wśród dzieci i młodzieży, zjawisko przemocy i agresji rówieśniczej,
- 7) Zaniedbania obowiązków opiekuńczo - wychowawczych przez rodziców,
- 8) Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”,
- 9) Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu,
- 10) Niewystarczająca ilość środków finansowych na

	<p>realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,</p> <p>11) Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych,</p> <p>12) Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych,</p> <p>13) Skutki społeczne ograniczeń wprowadzonych w czasie epidemii Covid-19.</p>
--	---

III. Zasoby instytucjonalne

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Nowy Żmigród oraz w pobliskim mieście powiatowym funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Tabela nr 15. Wybrane zasoby instytucjonalne

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji/podmiotu	Adres
1.	Urząd Gminy w Nowym Żmigrodzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych/ Punkt Konsultacyjny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Mickiewicza 2, 38-230 Nowy Żmigród
2.	Gminny Ośrodek Kultury Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Mickiewicza 9, 38- 230 Nowy Żmigród
3.	Komisariat Policji w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 1, 38-230 Nowy Żmigród
4.	Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Żmigrodzie z filią w Nienaszowie	ul. Krakowska 11, 38-230 Nowy Żmigród Nienaszów 270, 38-230 Nowy Żmigród
5.	Stacja Opieki Caritas w Kątach	Kąty 194, 38-230 Nowy Żmigród
6.	Przedszkole Gminne w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 6, 38-230 Nowy Żmigród
7.	Szkoła Podstawowa im. Bł. Władysława Findysza Męczennika w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 4, 38-230 Nowy Żmigród
8.	Szkoła Podstawowa im. Ks. Kardynała Wyszyńskiego w Desznicy	Desznica 35, 38-230 Nowy Żmigród
9.	Szkoła Podstawowa w Makowiskach	Makowiska 12, 38-230 Nowy Żmigród

10.	Szkoła Podstawowa w Łysej Górze	Łysa Góra 72, 38-230 Nowy Żmigród
11.	Szkoła Podstawowa w Kątach	Kąty 183, 38-230 Nowy Żmigród
12.	Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Pawła II w Nienaszowie	Nienaszów 309, 38-230 Nowy Żmigród
13.	Szkoła Podstawowa w Łężynach	Łężyny 144, 38-230 Nowy Żmigród
14.	Filialna Szkoła Podstawowa w Starym Żmigrodzie	Stary Żmigród 72, 38-230 Nowy Żmigród
15.	Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Nowym Żmigrodzie	ul. Mickiewicza 18, 38-230 Nowy Żmigród
16.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Rynek 18, 38-200 Jasło
17.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Modrzejewskiego 12, 38- 200 Jasło
18.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Rynek 18, 38-200 Jasło
19.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Słowackiego 6, 38-200 Jasło
20.	Sąd Rejonowy w Jaśle	ul. Armii Krajowej 3, 38- 200 Jasło
21.	Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej w Jaśle	ul. Sokoła 6, 38-200 Jasło
22.	Szpital Specjalistyczny w Jaśle Centrum Zdrowia Psychicznego	ul. Lwowska 22, 38- 200 Jasło ul. Fryderyka Chopina 38, 38- 200 Jasło
23.	Ośrodek Psychoterapii	ul. Floriańska 18, 38- 200 Jasło
24.	Polski Czerwony Krzyż	ul. Wincentego Pola 41, 38- 200 Jasło
25.	Polski Komitet Pomocy Społecznej	ul. Kościuszki 45, 38-200 Jasło
26.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich Gminy Nowy Żmigród	ul. Mickiewicza 2, 38-230 Nowy Żmigród

IV. ADRESACI PROGRAMU.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 skierowany jest do rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Nowy Żmigród. Adresatami programu są rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Odbiorcami działań ujętych w Programie są także przedstawiciele instytucji, organizacji i służb specjalizujących się w działaniach na rzecz wspierania dziecka i rodziny oraz społeczność lokalna.

V. CELE, DZIAŁANIA, REALIZATORZY I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

CEL GŁÓWNY:

Rozwój zintegrowanego i kompleksowego systemu wsparcia rodziny na terenie gminy Nowy Żmigród.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1) Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

- 2) Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.
- 3) Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin.
- 4) Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin.

PLANOWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU:

- 1) Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- 2) Zwiększenie dostępu do usług społecznych.
- 3) Zapewnienie kompleksowej pomocy dziecku i rodzinie.
- 4) Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
- 5) Wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych.
- 6) Rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodziny.

PLANOWANE DZIAŁANIA NA LATA 2023 – 2025:

Cele Programu realizowane będą poprzez następujące działania:

LP.	NAZWA DZIAŁANIA	OKRES REALIZACJI	JEDNOSTKA REALIZUJĄCA	MIERNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Cel szczegółowy 1: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych					
1.	Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej. (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
2.	Prowadzenie konsultacji psychologicznych	2023-2025	GKRPA – Punkt Konsultacyjny	Liczba udzielonych porad/konsultacji (szt.)	Środki własne realizatora
3.	Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Liczba założonych Niebieskich Kart. (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne

4.	Realizacja usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin korzystających z usług (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
5.	Organizowanie dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę doświadczeń, integrację i edukację, w tym grup wsparcia/ grup samopomocowych	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe	Liczba spotkań (szt.) Liczba grup wsparcia/samopomocowych (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
6.	Praca z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego czasowo w pieczy zastępczej	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
7.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin (szt.) Liczba osób w rodzinach (os.) Liczba dzieci w rodzinach (os.) Liczba asystentów (os.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
8.	Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba osób uczestniczących w zajęciach (os.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
9.	Tworzenie warunków do działania rodzin wspierających	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin wspierających (szt.) Liczba informacji na stronach internetowych o rodzinach wspierających (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy 2: Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka

10.	Współfinansowanie kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (os.) Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnym domu dziecka (os.) Liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo – wychowawczej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w regionalnej placówce opiekuńczo -	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
-----	---	-----------	----------------------------------	--	--

				terapeutycznej (os.) Liczba dzieci umieszczonych w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym (os.)	
11.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom, w tym w formie dożywiania	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin objętych pomocą (szt.)	Środki własne realizatora, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 3: Rozwój usług i form wsparcia na rzecz rodzin					
12.	Tworzenie i realizacja projektów wspierających rodzinę	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe	Liczba projektów (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
13.	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	2023-2025	Gminny Ośrodek Kultury, Biblioteka, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach (os.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
Cel szczegółowy 4: Usprawnienie współpracy podmiotów działających na rzecz rodzin					
14.	Organizowanie zespołów/grup roboczych działających na rzecz rodzin	2023-2025	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, kuratorzy, Policja	Liczba zespołów/grup roboczych (szt.) Liczba instytucji zaangażowanych w zespołach/grupach roboczych (szt.)	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne

VI. Monitoring Programu

Za coroczne przeprowadzenie monitoringu z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie. Na podstawie danych własnych oraz informacji uzyskanych od podmiotów podejmujących poszczególne działania, realizator będzie składać sprawozdania do Wójta Gminy Nowy Żmigród do końca lutego każdego roku. Zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w terminie do dnia 31 marca każdego roku, Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań:

Celem monitoringu będzie badanie postępu realizacji założonych celów, oceny zaangażowania realizatorów poszczególnych działań oraz weryfikacji środków i źródeł finansowania wykorzystywanych do ich realizacji. Bieżące monitorowanie Programu pozwoli również na szybką reakcję w przypadku, gdy wstępne założenia okażą się mało efektywne lub gdy pojawią się rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami. Umożliwi

modyfikowanie działań dotychczasowych oraz planowanie dalszych działań na rzecz rodzin w gminie Nowy Żmigród.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Nowy Żmigród na lata 2023-2025 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Wszystkie działania będą skoncentrowane na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowaniu negatywnych zachowań oraz stworzeniu skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednocześnie jako działanie niezbędne, będzie prowadzone systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Henryk Strzelec

Opracowanie: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Żmigrodzie.